

 SCH โรงพยาบาลมะเร็งสุราษฎร์ธานี	กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลมะเร็งสุราษฎร์ธานี			
ระเบียบปฏิบัติ (System Procedure) NUR.ICD-SP-006 เลขที่.....	เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลาย อักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ (Phlebitis)			☐ ควบคุม ☐ ไม่ ควบคุม
ผู้จัดทำ นางสาว นงนภัส เต็กหลี	ผู้ตรวจสอบ นางนภาพรณี ศรีสิทธิพรหม	ผู้ทบทวน นางปรเมฤดี ทิพย์จิต	ผู้อนุมัติ นพ.สุกิจ ทัศนสุนทรวงษ์	วันที่อนุมัติ
วันที่เริ่มใช้..... ๙ ๐. ๖. ๕๙	เลขที่ 001/สำเนา	แก้ไขครั้งที่ 00		หน้าที่ 1/7

1.นโยบาย

1. บุคลากรทางการแพทย์ทุกคนปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลายอักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ
2. หัวหน้าหน่วยบริการพยาบาลที่มีผู้ป่วยมีความเสี่ยงต่อการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลายอักเสบในโรงพยาบาล ได้แก่ ผู้ป่วยที่ได้รับสารน้ำทางหลอดเลือดดำส่วนปลายทุกราย ส่งเสริม ควบคุมกำกับ การปฏิบัติตามแนวทางฯอย่างต่อเนื่อง
3. คณะกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลทำการประเมินผลการปฏิบัติตามแนวทางฯ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
4. หน่วยบริการพยาบาลที่มีผู้ป่วยมีความเสี่ยงต่อการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลายอักเสบในโรงพยาบาล มีการเฝ้าระวังการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลายอักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำอย่างต่อเนื่อง

2.วัตถุประสงค์

เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลายอักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ

3.ขอบข่าย

บุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลมะเร็งสุราษฎร์ธานี

เรื่อง: แนวทางการปฏิบัติป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลาย อักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ (Phlebitis)

2

4. ความรับผิดชอบ

พยาบาลวิชาชีพ มีหน้าที่ รับผิดชอบหมายการปฏิบัติการพยาบาลด้วยวิธีการที่กำหนดตามขั้นตอน ประเมินความเสี่ยงและเฝ้าระวังผู้ป่วยที่อาจเกิด หลอดเลือดดำส่วนปลายอักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำในโรงพยาบาล

พยาบาลควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ (ICN) มีหน้าที่ ให้ความรู้ ให้ข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวข้อง ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลและร่วมหาแนวทางในการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลายอักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำในโรงพยาบาล โดยวิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมของการเฝ้าระวังและป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลายอักเสบตามสูตรดังนี้

จำนวนครั้งการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลายอักเสบ (ระดับ 3 – 4) x 1,000

จำนวนวันรวมที่ผู้ป่วยได้รับสารน้ำทางหลอดเลือดดำส่วนปลาย

หัวหน้าหน่วยบริการพยาบาล มีหน้าที่ ควบคุมกำกับการทำงาน ตามแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลาย อักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ (Phlebitis) ของบุคลากรภายในหน่วยงาน

5. ตัวชี้วัด

1. อัตราการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลาย อักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ ในโรงพยาบาล ของบุคลากร > ร้อยละ 80
2. อัตราการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลายอักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำในโรงพยาบาล < 3 / 1,000 วันใส่ IV Catheter

6. การประเมินผล

รายงานการติดเชื้อที่เกิดจากหลอดเลือดดำส่วนปลายอักเสบ ที่รวบรวม โดย ICWN ในแต่ละหอผู้ป่วย

7. คำนิยามศัพท์

แนวทางการปฏิบัติป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลาย อักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ(Phlebitis)หมายถึง ข้อความที่ระบุถึงแนวทางการปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยที่เสี่ยงต่อการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลายอักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำที่โรงพยาบาลที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยหลักฐานความรู้เชิงประจักษ์

เรื่อง: แนวทางการปฏิบัติป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลาย อักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ (Phlebitis)

3

การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ หมายถึง การให้สารน้ำ เกลือแร่ สารอาหาร วิตามิน เข้าทางหลอดเลือดดำทั้งส่วนกลางและส่วนปลายแก่ผู้ป่วย เพื่อเป็นแหล่งพลังงานแก่ผู้ป่วยที่ไม่สามารถให้อาหารทางปากได้หรือได้ไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย หรือเพื่อการรักษาภาวะสมดุลของน้ำและสารน้ำในร่างกายรวมถึงการให้เลือดและส่วนประกอบของเลือดหรือเพื่อเป็นการบริหารยาเข้าทางหลอดเลือดดำ

หลอดเลือดดำอักเสบ (Phlebitis) หมายถึง การอักเสบของหลอดเลือดดำบริเวณที่ให้สารน้ำ/เลือด/ส่วนประกอบของเลือด และขา มีลักษณะปวด บวม แดง ร้อน คลำเส้นเลือดดำจะได้อยุ่นูนบริเวณที่แทงเข็ม หรือคลำเส้นเลือดดำได้เป็นเส้นแข็งเหนียวดำแหน่งที่แทงเข็มโดยมีการแบ่งระดับความรุนแรงของหลอดเลือดดำอักเสบ แบ่งเป็น 5 ระดับ (Grade) ดังนี้

Grade 0 ไม่มีอาการ

Grade 1 แดงบริเวณที่แทงไม่มีอาการปวด

Grade 2 ปวดบริเวณที่แทง หรือ มีบวม แดง ร่วมด้วย

Grade 3 ปวดบริเวณที่แทง มี บวม แดง ร่วมกับเส้นเลือดดำได้เส้นแข็ง ≤ 1 นิ้วฟุต

Grade 4 ปวดบริเวณที่แทง มี บวม แดง ร่วมกับเส้นเลือดดำได้เส้นแข็ง > 1 นิ้วฟุต

แบบประเมินการปฏิบัติตามแนวทางการเฝ้าระวังและป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำอักเสบ หมายถึง แบบบันทึกที่คณะกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ใช้ประเมินการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลาย อักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ(Phlebitis)

8.เอกสารอ้างอิง

แนวปฏิบัติทางคลินิกตามหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อป้องกันการเกิด Phlebitis ของเครือข่าย IC จังหวัดชัยภูมิ 2556

Matthew C.,B.a.C.M . Prevention of catheter – related blood stream infection . Current opinion in criteria care. 2007.

เรื่อง: แนวทางการปฏิบัติป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลาย อักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ (Phlebitis)

9. ขั้นตอนการปฏิบัติ

กระบวนการ	วิธีการปฏิบัติ
1. การเตรียมก่อนการให้สารน้ำ	<p>1.1 การเตรียมสารน้ำ โดยตรวจดูชนิดของสารน้ำ ซึ่งต้องเป็นสารน้ำปราศจากเชื้อ ไม่ใช่สารน้ำที่มีลักษณะขุ่น กวนัว แดก หรือหมดยอายุ ดึกป่ายแสดงชื่อของผู้ป่วย ชนิดของสารน้ำและยาที่ผสม จำนวน หยดที่ให้ วันเวลาที่ให้ (Category IA)</p> <p>1.2 เตรียมอุปกรณ์ในการให้สารน้ำ ได้แก่ ชุดให้สารละลาย (IV set), เข็ม (Medicut) , สำลี 70% Alcohol หรือ 2% chlohexidine in alcohol สายยางรัดแขน และพลาสติกอร์ แผ่นฟิล์มใสปราศจากเชื้อ (Tegaderm)หรือก๊อสปราศจากเชื้อ (Category IA)</p> <p>1.3 บุคลากรทำความสะอาดมือและสวมถุงมืออย่างถูกต้อง และเหมาะสม (Category 1 A)</p>
2. การให้สารน้ำ	<p>2.1 อธิบายให้ผู้ป่วยและญาติทราบถึงเหตุผลและความจำเป็นในการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ (Category IA)</p> <p>2.2 ล้างมือแบบ hygienic hand washing หรือ alcohol hands rub ให้สะอาดก่อนให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำทุกครั้ง (Category IA)</p> <p>2.3 เปิดชุดให้สารน้ำที่ปราศจากเชื้อแล้วปิด Roller clamp ต่อชุดให้สารน้ำเข้ากับสารน้ำด้วยเทคนิคปลอดเชื้อ และไล่อากาศให้จนถึงปลายเข็ม (Category IA)</p> <p>2.4 ผสมน้ำยาหรือสารน้ำอื่นๆ ตามแผนการรักษา</p>

เรื่อง: แนวทางการปฏิบัติป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลาย อักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ (Phlebitis)

5

กระบวนการ	วิธีการปฏิบัติ
2. การให้สารน้ำ (ต่อ)	<p>2.5 เลือกตำแหน่งที่ต้องการให้สารน้ำควรเลือกหลอดเลือดดำที่มีขนาดเล็กก่อนได้แก่บริเวณหลังมือหรือแขน (Category IA)</p> <p>2.6 ใส่ถุงมือสะอาดในการแทงเข็มหลอดเลือดดำ (Category IA)</p> <p>2.7 ทำความสะอาดผิวหนังก่อนให้สารน้ำด้วยเทคนิคปลอดเชื้อทุกครั้ง โดยเช็ดบริเวณผิวหนังด้วย 70%Alcohol หรือ 2% chlohexidine in alcohol รอจนระเหยแห้ง (Category IA)</p> <p>2.8 ใช้หลัก Aseptic technique ในการแทงเข็มห้ามนิ้วและสัมผัสบริเวณผิวหนังหลังทาน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนแทงเข็ม (Category IA)</p> <p>2.9 ต่อสายให้สารน้ำกับเข็มโดยใช้หลักปลอดเชื้อ (Category IA)</p> <p>2.10 ตรึงสายไว้ไม่ให้ หัก พับ งอ และเลื่อนหลุด (Category II)</p> <p>2.11 ตรึงหัวเข็มและปิดบริเวณรอยต่อระหว่างเข็มกับผิวหนังด้วยแผ่นฟิล์มใสปราศจากเชื้อ หรือก๊อสปราศจากเชื้อ</p> <p>2.12 บันทึก วัน เวลา แทงเข็มบริเวณด้านบนพลาสติกที่ปิดทับบริเวณที่แทงเข็มและบันทึกการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ อัตราการหยด ของสารน้ำ ลงในแบบฟอร์มที่เป็นมาตรฐาน (Category II)</p> <p>2.13 กรณีที่ให้ยา ให้ทำความสะอาดบริเวณที่เป็นข้อต่อและจุดยางให้สารน้ำด้วย 70% Alcohol โดยเช็ดให้แห้งก่อน เติมน้ำเข้าสายให้สารน้ำทุกครั้ง (Category IA)</p>

เรื่อง: แนวทางการปฏิบัติป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลาย อักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ (Phlebitis)

กระบวนการ	วิธีการปฏิบัติ
2. การให้สารน้ำ (ต่อ)	2.14 การฉีดยาทางสายให้สารน้ำ ควรฉีดยาอย่างช้าๆและสังเกตอาการขณะให้ยาว่ามีอาการปวด บวม บริเวณที่ให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ มี Blood clot เกิดขึ้นใน IV cath หรือไม่ถ้าพบว่าดันต่อไปไม่ได้ควรรีบถอดสายให้สารน้ำทันที
3. การดูแลผู้ป่วยขณะให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำส่วนปลาย	<p>3.1 ตรวจสอบบริเวณข้อต่อต่างๆของสายให้สารน้ำ และเข็มให้อยู่ในสภาพที่แน่น ไม่หลวมหลุดง่าย มีการสวมปิดข้อต่อต่างๆ ทุกครั้ง (Category IB)</p> <p>3.2 ควรถอดข้อต่อต่างๆที่ใช้ร่วมกับสารน้ำที่ไม่จำเป็นต้องใช้แล้วออกทันที (Category IA)</p> <p>3.3 ตรวจสอบบริเวณที่ให้สารน้ำอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง โดยสังเกตอาการบวมแดงและการไหลของสารน้ำเมื่อพบว่ามีอาการบวมแดง ควรมีการเปลี่ยนตำแหน่งใหม่ (Category II)</p> <p>3.4 ล้างมือและสวมถุงมือสะอาดเมื่อเปลี่ยน Dressing (Category IC)</p> <p>3.5 เปลี่ยนตำแหน่งที่แทงเข็ม เมื่อเข็มออกนอกหลอดเลือดหรือเมื่อมีการติดเชื้อในตำแหน่งที่แทงเข็ม หรือเกิด Phlebitis หากไม่มีเหตุการณ์ดังกล่าวให้ปล่อยไว้จนครบ 96 ชั่วโมง (Category IB)</p>

ระเบียบปฏิบัติ รหัสที่ NUR.ICD-SP-006	หน้าที่ 7/7
เรื่อง: แนวทางการปฏิบัติป้องกันการเกิดหลอดเลือดดำส่วนปลาย อักเสบจากการให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ (Phlebitis)	

7

กระบวนการ	วิธีการปฏิบัติ
4. การเปลี่ยนสารน้ำทางหลอดเลือดดำส่วนปลาย และชุดให้สารน้ำ	<p>4.1 การเปลี่ยนชุดสายให้สารน้ำ ให้ระบุนวันที่เปลี่ยนสายชุดให้สารน้ำด้วยแถบสี บริเวณกระเปาะ set IV และที่บริเวณตำแหน่งแทง IV ในวันที่ครบเปลี่ยน</p> <p>4.2 เปลี่ยนสายให้สารน้ำ ทุก 72 ชั่วโมง กรณีที่ผสมยา KCL เปลี่ยนทุก 24 ชั่วโมง (Category IA)</p> <p>4.3 ชุดให้เลือดหรือผลิตภัณฑ์ของเลือดดูแลเปลี่ยนทุก 4 ชั่วโมง (Category IB)</p>